

**REALITATEA SOCIALĂ CA „DAT”
AL DREPTULUI – ÎNTRE VIZIUNEA
MODERNISTĂ ȘI CEA POST-
MODERNISTĂ**

Ramona DUMINICĂ *
Andreea DRĂGHICI **

Abstract: Realitatea socială apare ca un mozaic, în care fiecare element al său are o genază și o evoluție diferită, care intră în corelație, spre a îmbrăca forma unui tot unitar, cu o dinamică specifică. Ca element constitutiv și funcțional al oricărei societăți, dreptul este influențat de schimbările și transformările sociale pe care încearcă să le reglementeze prin norme juridice.

Având în vedere că societatea contemporană este guvernată din ce în ce mai mult de informatizare, computerizare, formalizare, globalizare, se pune din ce în ce mai des problema dacă dreptul va face față acestor noi provocări și în ce mod, bazându-se pe tradiția modernistă în activitatea de legiferare sau înclinând balanța spre postmodernism?

1. Relația realitate socială - drept

Societatea umană constituie rezultatul activității oamenilor în condiții social- istorice determinate, este un sistem complex de relații între oameni, ca interacțiune a indivizilor și a comunităților umane pentru atingerea scopurilor existenței.

Ființele umane sunt, prin natura lor, ființe sociale - după cum afirma Aristotel „omul este un animal social”- ale căror tendințe și instincte fundamentale le conduc spre crearea unor reguli de conviețuire, care se consolidează în cadrul comunităților. Oamenii însă sunt și ființe raționale, iar această rațiune le permite să găsească spontan căi de cooperare (Savu , 2007, p. 115).

**THE SOCIAL REALITY AS A “GIVEN
FACT OF LAW” – BETWEEN
MODERNIST AND POSTMODERNIST
VISION**

Ramona DUMINICĂ
Andreea DRĂGHICI

Abstract: Social reality appears as a mosaic in which each element has its genesis and a different pattern, which are correlated, to become in this way a whole with specific dynamics. As a functional component of any society, law is influenced by social changes and seeks to regulate them through legal rules.

Given that contemporary society is increasingly driven more by information technology, computing, formalization, globalization, it is often questioned whether the law will face these new challenges and how, based on modernist tradition in lawmaking activity or tilting the balance toward postmodernism?

1. The connection between social reality and the law

Human society constitutes the result of human activity in determined social-historical conditions. It is a complex system of human relationships, interactions between individuals and human communities meant to achieve the ends of existence.

Humans are by their nature social beings – as Aristotle stated “man is a social animal” – whose tendencies and fundamental instincts lead them to the creation of certain rules of cohabitation, which consolidate themselves within the framework of communities. However, humans are also rational beings and this quality allows them to spontaneously find ways of cooperation (Savu , 2007, p. 115).

---

* Asistent univ. drd.; adresa: str. C-tin Stătescu, bl. B5, ap. 28, Pitești, Argeș; Facultatea de Științe Juridice și Administrative, Universitatea din Pitești; telefon: 0744922368; e-mail: duminica.ramona@yahoo.com.

** Lector univ. dr.; adresa: Pitești, Argeș; Facultatea de Științe Juridice și Administrative, Universitatea din Pitești; telefon: 0723619812; e-mail: andidraghici@yahoo.com.

Evident, conviețuirea socială nu este posibilă fără existența unui sistem minimal de norme, astfel dreptul apare o dată cu societatea, fiind indispensabil existenței acesteia. Despre acest adevăr de netăgăduit au făcut pentru prima oară vorbire juriștii romani. Prin adagiile latine: “*ubi societas, ibi jus*” și “*ibi societas ubi jus*”, romanii au exprimat nu numai credința existenței unei asemenea legături, dar și pe aceea că atât dreptul cât și societatea lor ar fi veșnice (Popa, 1983, p. 47).

Dreptul, indiferent de genul ori formele sale este intim legat de viața socială și e fondat pe recunoașterea colectivă, fără de care nu s-ar putea stabili acea corelație între obligațiile unora și drepturile altora. “Dreptul este social prin vocație, el este colectiv atât prin exercițiul său, cât și prin conținut” (Popa, 1983, p. 47).

Caracterul perpetuu al acestei susțineri ce exprimă relația societate – drept subzistă datorită unei permanente reconfirmări de-a lungul istoriei științei întrucât dacă dreptul constituie un fenomen social înseamnă că acesta se naște din conviețuirea umană, societatea nefiind altceva decât rezultanta acestei conviețuiri.

Societatea umană reprezintă un întreg articulat cu toate elementele în mișcare și interacțiune, fapt ce conferă întregului proces social caracterul unui proces evolutiv (Popa, Drăgan și Lepădat, 1999, p. 150).

În același fel și dreptul cunoaște o dinamică ascendentă. Majoritatea sistemelor de gândire filosofico-juridice au evidențiat caracterul evolutiv al fenomenului juridic, cu excepția promotorilor dreptului natural, considerând că evoluția dreptului este un rezultat firesc al evoluției societății. În aceeași ordine de idei, M. Djuvara nota „Fără a cunoaște societatea nu putem înțelege dreptul, evoluția ei explică evoluția dreptului și se face paralel cu ea” (Djuvara, 1999, p. 298).

Realitatea socială actuală, prin care

Evidently, no social cohabitation is possible in the absence of a minimal system of rules, thus law and society appear at the same time, the former being indispensable to the latter. Roman jurists have first mentioned this undeniable truth. Through adages such as “*ubi societas ibi jus*” and “*ibi societas ubi jus*”, the Romans expressed faith not only in the existence of such a connection, but also in the fact that their law and society were eternal (Popa, 1983, p. 47).

The law, irrespective of its sort or form is closely connected to the social life and is founded on collective acknowledgement, in the absence of which this correlation between the obligations of some and the rights of others. “The law is innately social, collective both through its exercise as well as its content” (Popa, 1983, p. 48).

The perpetual quality of this position, which expresses the connection between society and the law exists due to its permanent confirmation throughout history. If the law constitutes a social phenomenon, it means that this quality originates from human cohabitation, since society is nothing else than the result of this cohabitation.

Human society represents a whole with all its elements in motion and interaction, a fact which gives the entire social process the quality of a process in evolution (Popa and Drăgan, Lepădat, 1999, p. 150). The law experiences a similar ascending dynamic. With the exception of those promoting natural law, most juridical-philosophical systems of thinking have underlined the evolutionary quality of the legal phenomenon considering that the progress of the law is the natural result of society’s evolution. Along the same line of thought, M. Djuvara noted “Without knowledge of society we cannot understand the law, the evolution of the former explains that of the latter and they happen one along side the other” (Djuvara, 1999, p. 298).

The current social reality, whereby we understand the all the phenomena, events,

înțelegem totalitatea fenomenelor, evenimentelor, stărilor de lucruri și problemelor curente ce apar și se dezvoltă într-o societate sau, într-o formulare sintetică, tot ceea ce se întâmplă în societate din punct de vedere economic, politic, moral, spiritual, demografic, tehnologic și juridic, se caracterizează prin transformări extrem de rapide. Realitatea socială apare ca un mozaic, în care fiecare element al său are o genază, o dezvoltare și o evoluție diferită, care intră în corelație, spre a îmbrăca forma unui într-un tot unitar, cu o dinamică specifică. Dreptul, ca element constitutiv și funcțional al oricărei societăți este influențat de schimbările și transformările sociale pe care încearcă să le reglementeze prin norme juridice.

Sociologii apreciază că aceste schimbări sociale nu influențează în mod direct și nemijlocit evoluția și transformările dreptului, ci în cele mai multe cazuri, mediat și cu întârziere, prin acțiunea unor variabile intermediare de natură politică, economică, culturală. Se identifică din această perspectivă, cel puțin la nivel teoretic, următoarele situații: societatea suferă anumite transformări sociale datorate unor cauze exterioare dreptului, determinându-l să le dea ulterior o formă normativă în consens cu acestea; dreptul evoluează, la un moment, dat, înaintea societății determinând (prin normele și prescripțiile sale) anumite prefaceri și schimbări sociale structurale; dreptul rămâne, în anumite perioade, în urma societății, nereușind să dea viață normativă noilor schimbări intervenite în societate (Banciu, 1995, pp. 12-13).

2. Teorii moderniste și post-moderniste privind fundamentarea soluției de reglementare

De-a lungul timpului, a existat o permanentă preocupare pentru găsirea unui model de elaborare a dreptului care să fie apt a corespunde

situations and current issues that arise and develop in society or, synthetically put, all that takes place in society from an economic, political, moral, spiritual, demographic, technological and juridical point of view, is characterized by extremely quick transformations.

The social reality has the appearance of a mosaic, wherein every element has a different origin, development and evolution, which correlate with one another, to form a whole with a specific dynamic. As a constituent and functional element of any society, the law is influenced by the social changes and transformations which it attempts to regulate through juridical norms.

Sociologists ascertain that these social changes do not directly and immediately influence the evolution and transformations of the law, rather in most cases in a mediated and delayed manner through the action of certain intermediary political, economic and cultural variables. From this perspective, the following situations are identified, at a theoretic level at least: society suffers certain social transformations owed to certain causes outside the law, forcing it to subsequently give them a normative form in consensus with itself; at a given moment, the law evolves before society does, establishing (through its norms and limitations) certain social and structural transformations and changes; in some ages, the law remained behind society, failing to give a normative form to the new changes that had occurred in society (Banciu, 1995, pp. 12-13).

2. Modernist and postmodernist theories concerning the establishment of the regulatory solution

Throughout time, there has been a constant preoccupation to find a model of elaborating the law, which should correspond to the social realities that are forever changing, because one

realităților sociale aflate într-o permanentă schimbare pentru că unul din scopurile dreptului constă și în contribuția acestuia la inserarea viitorului în prezent ceea ce în societatea contemporană este din ce în ce mai dificil de realizat.

Elaborarea normei de drept, în baza necesităților pe care viața le înfățișează constituie o activitate de o rezonanță deosebită și cu profunde implicații în desfășurarea normală a raporturilor dintre oameni. În cadrul acestui proces un rol, dacă nu exclusiv, cel puțin fundamental, îl are — mai ales în societățile moderne — cunoașterea științifică, teoria juridică. De asemenea, au relevanța lor și procedeele tehnice, artificiile, modalitățile practice de construcție normativă. Prin intermediul acestora, cerințele vieții sociale îmbracă forma specifică a reglementărilor legale (Popa, 1998, p. 215).

Nu ne propunem să realizăm o incursiune istorico-filosofică în domeniul fundamentării soluției de reglementare, ci vom analiza doar câteva opinii din perioada modernistă și post-modernistă pe care le considerăm aplicabile și azi.

Preocupări cu privire la elaborarea dreptului întâlnim în secolul XIX la Friedrich Carl von Savigny care în lucrarea „Vocația timpului nostru pentru legiferare și știința dreptului”, cercetând substanța internă a dreptului, constată în drept două aspecte care domină modul de elaborare a regulilor juridice. Acesta arată că elaborarea dreptului este rezultatul necesar al organizării națiunii și istoriei sale (Savigny, 2006).

Norma de drept nu este rezultatul arbitrariului rațiunii omenești, ci expresia cerințelor de ordin social, economic, moral, istoric etc, fără să se poată contesta voința și inteligența omului. Substanța regulilor de drept ia naștere în conștiința populară, această substanță fiind modelată, îmbrăcată într-o anumită formă de specialiști, de juriști. Crearea dreptului se regăsește în cadrul relației dintre fond sau materie ori conținut și formă sau tehnică, conținutului

of the purposes of the law resides in its contribution to include the future in the present. In contemporary society this is more and more difficult to accomplish.

Developing the legal norm, on the basis of the necessities of life constitutes a terribly important activity with profound implications in the regular development of relationships between people. Within the framework of this process, a fundamental role, though not an exclusive one, belongs to scientific knowledge, juridical theory – especially in modern society. Also, the technical procedures, artifices and practical means of normative construction are relevant. Through these, the requirements of the social life take on the specific form of juridical regulations (Popa, 1998, p. 215).

We do not propose to make a historical-philosophical incursion in the field of the establishment of the regulatory solution, rather we will analyse a few opinions from the modernist and postmodernist age, that we consider applicable today also.

We find views concerning the development of the law in the twentieth century in Friedrich Carl von Savigny’s work “The vocation of our time to create legislation and the science of law” (Savigny, 2006). By researching the internal substance of the law, he finds two aspects that dominate the manner in which the juridical rules are developed. This shows that the development of law is the necessary result to the organization of the nation and its history. The legal norm is not the arbitrary result of human reason, rather the expression of the social, economic, moral, historical requirements etc., without disputing human will and intelligence. The substance of the law takes shape in the conscience of the people, being shaped and changed into a certain form by the specialists, the jurists. The creation of the law can be found within the relation between the substance or content and the form or technique. The content has an essential role. The

revenindu-i rolul esențial. Forma nu este pasivă, statică, ci, dimpotrivă, urmează a da fondului normei, expresia juridică necesară. Așadar, tehnica dreptului reprezintă elaborarea sa științifică, de către juriști, în opoziție cu creația sa spontană, în conștiința poporului și cu politica (Grigore, 2009, p. 4).

Reprezentantul de seamă al concepției moderniste cu privire la elaborarea dreptului este metodologul francez François Génys, a cărui teorie apreciem că oferă criterii valabile în stabilirea fundamentului reglementării juridice.

Plecând de la idei foarte apropiate de cele ale neokantienilor germani și relevând carențele doctrinei școlii sociologice și școlii pozitivistice, Génys concluzionează că fiecare normă inclusiv cea juridică are o suficientă încărcătură științifică, dar este în aceeași măsură și rezultatul practicii sociale (Mihalcea, 2000, p. 116).

Potrivit lui F. Génys, procesul de creare a dreptului se află în strânsă legătură cu noțiunile de „dat” și „construit” în drept. Sociologul francez realizează o distincție clară între ceea ce „preexistă” fenomenului juridic și ceea ce se naște din explorarea acestei necunoscute prin intermediul științei și tehnicii. Pentru activitatea de creare a dreptului, elementul fundamental îl reprezintă „dat”-ul dreptului, la a cărui descoperire și transpunere un rol determinant revine științei și tehnicii juridice. Ca atare, conform doctrinarului francez, elaborarea dreptului oscilează între doi poli de sine-stătători: „dat”-ul și „construitul” (Génys, 1914, pp. 96-97).

„Dat”-ul dreptului este reprezentat de fapt, de realitatea socială, mai exact acele existențe exterioare dreptului pozitiv care-i conferă acestuia substanțialitatea necesară pentru a ființa. Ca tot ce este științific, adică necesar, universal și imuabil, „datul” este rodul unei prelucrări raționale a realității lumii exterioare individului.

În viziunea lui F. Génys, pe care o considerăm

form is not passive, static, but on the contrary, it gives the substance if the norm a necessary juridical expression. Thus, the technique represents the scientific development of the law, by the jurists, in opposition with its spontaneous creation, in the conscience of the people and in politics (Grigore, 2009, p. 4).

Important representatives of the modernist conception concerning the elaboration of the law is the French methodologist François Génys, whose theory we ascertain offers the valid criteria for the establishment of the foundation of juridical regulations.

Starting from ideas that are very close to those of the German Neo-Kantians and underlining the lacks in the doctrine of the schools of sociology and positivism, Génys concludes that each norm including the juridical one has a sufficient scientific content, but it is equally the result of the social practice (Mihalcea, 2000, p. 116).

According to F. Génys, the process of creating the law is in close connection with the notions of “given fact” and “constructed fact” in the law. The French sociologist make a clear distinction between what “preexists” the juridical phenomenon and what comes from the exploration of this unknown factor through science and technique. For the activity of creating law, the fundamental element is represented by the “given” of the law, in the discovery and transposition of which the determinative role belongs to the juridical science and technique. As such, according to the French doctrinaire, the development of the law oscillates between the two independent poles: “the given” and the “constructed” (Génys, 1914, pp. 96-97).

The “given fact” of the law is actually represented by the social reality, more precisely by those external manifestations of positive law that give it the substantiality necessary to exist. As all that is scientific, i.e. necessary, universal

actuală și azi, în structura așa- numitului „dat” al dreptului intră patru elemente ce alcătuiesc fundamentul oricărui sistem juridic: „dat”-ul real sau pur natural; „dat”-ul istoric; „dat”-ul rațional și „dat”-ul ideal. Fiecare din aceste elemente ale „dat”-ului dreptului care nu sunt altceva decât componente ale realității sociale, fiecare în parte are rolul său în a stabili direcțiile principale ale dreptului pozitiv (Gény, 1915, p. 371).

Potrivit autorului citat „dat”-ul real sau natural al dreptului pozitiv se regăsește în acele condiții fundamentale care stau la baza umanității și care pot fi de natură fizică sau morală (climă, sol, producție, construcția anatomică și psihologică a omului, aspirații morale, sentimente religioase etc), de natură economică, politică sau socială. Aceste realități nu dau naștere prin ele însele la norme juridice, însă le prescriu contururile și, mai ales, formează mediul necesar pentru crearea normelor juridice (Gény, 1915, p. 371).

Astfel, „dat”-ul dreptului apare ca un fenomen multiplu similar conceptului roman de *jus naturale est quod natura omnia animalia docuit*, neconfundându-se cu dreptul ca atare, dar formând baza acestuia.

„Dat”-ul istoric este privit ca un „dat” natural consolidat de istorie. Elementele „dat”-ului real sau natural, în timp, dau naștere unui fond de precepte care servesc drept cadru al conduitei umane, modelându-i aspectele exterioare (Gény, 1915, pp. 376-377).

În opinia lui F. Gény, „dat”-ul rațional al dreptului constituie direcția fundamentală care asigură, în măsura posibilului, elaborarea științifică a dreptului pozitiv, reprezintă fondul esențial al dreptului natural clasic și constă în regulile de conduită pe care rațiunea le extrage din natura omului și din legăturile sale cu lumea (Gény, 1915, p. 392).

Nu în ultimul rând, „dat”-ul ideal exprimă un element dinamic, mai exact aspirațiile spirituale și morale ale unei anumite civilizații dintr-o anumită

and immovable, “the given” is the product of rationally processing the reality of the individual’s external world.

For F. Gény, whose view we take into account nowadays also, there are four elements that come into the structure of the so-called “given” of the law. These elements form the foundation of any system of law: the real or purely natural “given”; the historic “given”; the rational “given” and the ideal “given”. Each of these elements has its own “given fact” of the law, which is represented by nothing more than the components of the social reality, with each one having its own role in establishing the main directions of the positive law

According to Gény, the real or natural “given” of positive law can be found in those fundamental conditions that are at the foundation of humanity and can be of a physical or moral nature (the climate, the earth, the production, the anatomy and the psyche of a human, the moral aspirations and religious emotions etc.), or of an economic, political or social nature. These realities so not give rise to juridical norms on their own, rather they outline their shape and especially form the necessary environment for the creation of juridical norms (Gény, 1915, p. 371).

Thus, the “given” of the law appears to be a multiple phenomenon similar to the Roman concept of *jus naturale est quod natura omnia animalia docuit*. This “given” does not mistake itself for the law, but forms its foundation.

The historical “given” is regarded as a natural “given” consolidated by history. The elements of the real or natural “given”, in time, give rise to a foundation formed of precepts that serve as a framework for human conduct, and shape its external aspects (Gény, 1915, p. 371).

In the opinion of F. Gény, the rational “given” of the law constitutes the fundamental direction which ensures, within the realm of the possible, the scientific development of positive

periodă. Astfel, „dat”-ul ideal nu reprezintă nici realități concrete, nici condiții de ordin rațional, nicio zestre istorică, ci o simplă tendință către o organizare dezirabilă a raporturilor juridice, neavând în sine autoritatea de a exercita o influență decisivă asupra rațiunii pure, însă o poate completa, intervenind ca un instrument esențial al progresului juridic (Gény, 1915, p. 384).

Având în vedere toate aceste aspecte, Gény conchide arătând că elaborarea științifică a dreptului nu este altceva decât o coordonată a descoperirii „dat”-ului dreptului. Această etapă este urmată firesc de cea a elaborării tehnice a dreptului pozitiv, care presupune un ansamblu de procedee ale tehnicii juridice care dau expresie „dal”-ului dreptului. Elaborarea tehnică este privită ca partea esențială a procesului de creare a dreptului. Ca atare, tehnica legislativă dă expresie „construit”-ului, în timp ce „dat”-ul exprimă opusul acesteia (Gény, 1921, p. 3).

Din momentul realizării sale, „construit-ul” devine „dat” inclusiv pentru autorul său. „Dat”-ul are un caracter relativ pentru că este influențat de „construit”, adică de omul care este în esență constructorul, care poate să facă artă sau tehnică. Față de „dat” conduita umană se manifestă în sensul cunoașterii științifice a acestuia.

Docrinarii contemporani notează, analizând teoria lui Gény, că „în timp ce știința tinde să surprindă cât mai fidel realitatea, din contră, construcția umană, artă sau tehnică ajunge la lucrări noi care nu există în realitate. Câmpul construitului se întinde și asupra ordinii sociale și asupra celei politice. În acest context se pune întrebarea dacă dreptul este „dat”, obiect de știință, altfel spus de constatare sau înregistrare sau „construit”, operă tehnică? Din perspectivă istorică, evident dreptul este „dat”, obiect de știință, așa cum apare dreptul vechi, dreptul contemporan, național sau internațional care a fost elaborat” (Craiovan, 2010, p. 216).

Însă, elaborarea dreptului pozitiv implică o construcție și din această perspectivă normele

law, represents the essential foundation of classical natural law and consists in the rules of conduct which are obtained by reason from the nature of man and his connections with the world.

Last but not least, the ideal “given” reveals a dynamic element, i.e. the spiritual and moral aspirations of a certain civilization at a certain time. Thus, the ideal “given” is represented by neither concrete realities, nor conditions of reason, nor a historical endowment, rather by a simple tendency towards the desired organization of juridical relations, without having the authority in itself to exercise a decisive influence on pure reason, although it can complete it, by intervening as an essential instrument of progress in the law (Gény, 1915, pp. 376-377).

Taking into consideration all these aspects, Gény concludes that by showing that the scientific development of the law is nothing more than a coordinate in the discovery of the legal “given”. This stage is naturally followed by the technical elaboration of positive law, which implies an ensemble of procedures of juridical technique that form the legal “given”. The technical development is seen as the essential part of the law-making process. As such, the legislative technique gives shape to the “constructed” while the “given” expresses the opposite of the former (Gény, 1921, p. 3).

By analyzing Gény theory, contemporary doctrinaires note that “while science tends to capture as faithful an image of reality, the human structure, art or technique, to the contrary, accomplish new things that do not exist in reality. The field of activity for constructing covers the social and political order. In this context, we ask the question if the law is the “given”, the object of science, otherwise put, the object of findings or the “constructed”, the technical work. From a historical point of view, the law is obviously the “given”, an object of

juridice sunt rezultatul tehnicii. „Dat”-ul dreptului este relevat de știință care conferă orientarea generală, generată de realitățile sociale, adică de aspectele economice, politice, culturale, morale etc. care determină în genere conținutul dreptului. Dar conținutul dreptului trebuie „fasonat” pentru ca regula socială să devină normă juridică, aptă de aplicare, aceasta, fiind prin excelență o problemă de tehnică juridică (Gény, 1921, p. 175).

În ce ne privește, apreciem că deși teoria lui Gény este depășită de timp, totuși, în determinările ei fundamentale îi recunoaștem autoritatea științifică și astăzi. Ceea ce au exprimat ulterior Jean Dabin și Paul Roubier nu a însemnat în fapt decât o reluare a acelorași idei, o adaptare a acestora la noile realități sociale.

Apreciem că identificarea realităților sociale ca dat al dreptului în activitatea de legiferare reprezintă o condiție minimală fără de care aceasta ar rămâne expusă subiectivismului și arbitrarului.

În același sens, un doctrinar francez aprecia că „dat”-ul trebuie înțeles ca un ansamblu de factori anteriori și exteriori activității normative care orientează procesul de elaborare a normei, pe coordonate științifice. Elaborarea normei este dependentă, ea însăși de natura problemelor sociale și economice care, apar în relațiile dintre oameni, de rezultatul concret urmărit de principiile de ordine etică, de sentimentul de dreptate și de oportunitatea politică (De la Marnierre, 1976, p. 10).

Având în vedere că societatea contemporană este guvernată din ce în ce mai mult de informatizare, computerizare, formalizare, globalizare, se pune din ce în ce mai des întrebarea dacă dreptul va face față acestor noi provocări și în ce mod, bazându-se pe tradiția modernistă sau înclinând balanța spre postmodernism? Așadar, o problemă deosebită comportă în prezent elaborarea dreptului, acesteia dându-i-se răspunsuri diferite, cele mai oportune având în vedere trecerea de la decizia simplă în procesul reglementării juridice la decizia juridică bazată pe

science, as is the old law, the contemporary, national or international law that has been developed” (Craiovan, 2010, p. 216).

However, the development of positive law involves a construction and from this perspective the juridical norms are the result of technique. The “given” is revealed by science which gives it a general orientation, generated by the social realities, meaning the economic, political, cultural and moral aspects etc. which generally determines the content of law. However, the content of the law has to be shaped so that it becomes a juridical norm, applicable, since it is above all a matter of juridical technique (Gény, 1921, p. 175).

Speaking for ourselves, we consider that although Gény’s theory is outdated, its fundamental determinations have scientific authority even today. What Jean Dabin and Paul Roubier have expressed later was nothing other than a resumption of the same ideas, an adaptation of these to the new social realities.

We ascertain that identifying the social realities as a given of the law in the law-making activities represents a minimal condition without which it would be exposed to subjectivism and the arbitrary.

In the same way, a French doctrinaire ascertained that the “given” must be understood as an ensemble of previous factors existing outside the normative activity which directs the process of developing the norm, on scientific coordinates. Developing the norm is dependent, in itself on the nature of social and economic problems that arise in relations between humans, on the concrete result following the principles of ethics, on the feeling of justice and on political opportunity (De la Marnierre, 1976, p. 10).

Taking into consideration that contemporary society is governed more and more by information, computerization, formalization, globalization, one wonders more often whether the law can face all these new challenges and in

complexitate.

În categoria doctrinarilor care au formulat deja noi paradigme în acest domeniu îl regăsim pe J. Habermas care vorbește despre o paradigmă comunicațională a dreptului. În opinia acestuia, activitatea comunicațională este o activitate constitutivă a societății. Prin urmare, dreptul trebuie definit prin prisma comunicațională, înlocuindu-se monologul din activitatea de legiferare și realizare a dreptului cu dialogul, instituindu-se un acord între normele juridice și lumea cotidiană ca o condiție a validității normelor (Habermas, 1992).

De asemenea, Vittorio Villa, un teoretician italian, formulează o altă opinie. Acesta, pornind de la ideea cunoașterii juridice descriptive, ce reduce dreptul la fapte observabile într-un mod pasiv, ajunge la o convingere constructivistă, potrivit căreia cunoașterea juridică presupune o intervenție activă asupra realității (Villa, 1994, pp. 281-291).

În societatea românească actuală asistăm în continuare la o adevărată criză a legii care este generată printre altele și de modul defectuos în care se elaborează norma de drept care nu se mai fundamentează pe cunoașterea realității și aplicarea adecvată a tehnicii legislative astfel încât să existe o concordanță între realitatea socială și realitatea reflectată prin norma juridică. Astfel, actul de legiferare generează o constrângere a realității și nu o reglementare a acesteia. Drept consecință, realitatea este nevoită să permită și să fie capabilă să absoarbă cât mai multe reguli. Norma nu mai este edictată pentru a reglementa o anumită realitate, ci de cele mai multe ori se creează o realitate paralelă. Legiuitorul nu se mai pronunță asupra realității în sine, devenind un simplu “fabricant” de realități.

Teoreticienii propun pentru depășirea acestei situații în primul rând o „reconstrucție” a dreptului, o refundamentare a universului juridic (Goyard-Fabre, 1998, pp. 187-188).

what manner, either based on modernist tradition or inclining towards postmodernist? Therefore, a particular problem in developing the law, which receives different solutions, most of which focus on shifting from the simple decision in the juridical regulation process to the juridical decision based on complexity.

Amongst the doctrinaires that have already formulated new paradigms in this field we find J. Habermas who discusses the communicational paradigm of the law. In his opinion, the communicational activity is a constructive one for society. Therefore, the law must be defined from a communicational point of view, by replacing the monologue of lawmaking activities with the dialogue, thus creating an agreement between the juridical norms and the current world as a condition that validates the norms (Habermas, 1992).

Vittorio Villa, an Italian theorist, also forms another opinion. Starting from the idea of juridical, descriptive knowledge, it passively reduces the law to noticeable actions, it reaches a constructivist conviction, according to which juridical knowledge involves an intervention on reality, itself (Villa, 1994, pp. 281-291).

In today’s Romanian society we are witnessing a true crisis of the law which is generated among other things and by the improper manner in which the legal norm is developed. This norm is no longer founded on the knowledge of reality and the adequate use of the legislative technique, so that there is a correspondence between the social reality and the reality reflected in the legal norm. Thus, the act of lawmaking constrains reality rather than regulate it. Consequently, reality is forced to allow and to be able to absorb more and more rules. The law is no longer created to regulate a certain reality, rather to create a parallel reality most often. The legislator no longer decides on reality itself and becomes a mere “fabricator” of realities.

Noua viziune ce apreciem că ar trebui să domine activitatea legislativă ar trebui să pornească de la descifrarea particularităților fiecărui nivel al existenței sociale, de la identificarea funcțiilor sale și de la conectarea și corelarea imperativelor conduitei umane în fiecare compartiment al existenței omului. Toate acestea presupun în primul rând o cât mai eficientă utilizare a politicilor publice și nu numai, astfel încât să aibă loc o corectă cercetare științifică a realității sociale, mai exact se impune ca decizia juridică să se bazeze pe complexitate.

În același sens, I. Vida arată că “regula fundamentală a analizei complexe trebuie să conducă la armonizarea conduitei individuale în vederea realizării intereselor comune ale locuitorilor, la sacrificarea individualismului care afectează siguranța traiului în comun al colectivităților umane sau afectează liniștea și securitatea vieții colective” (Vida, 2006, p. 34).

În continuare, același autor precizează că „problematika deciziei complexe este în domeniul legislativ de ordin tehnic. În cadrul acestuia este nevoie să se stabilească problema ce va fi reglementată juridic; urmează apoi includerea acesteia în multitudinea planurilor posibile; pe acest fond se procedează la stabilirea soluției juridice pe fiecare plan; în fine, se trece la corelarea soluțiilor juridice, pentru a se ajunge la o soluție justă și legală, aptă să răspundă exigențelor de securitate juridică” (Vida, 2006, p. 34).

3. Concluzii

Concluzionând, în ce ne privește, apreciem că activitatea de construire a dreptului ar trebui să fie, simultan, o operațiune atât intelectuală cât și determinată. Nu trebuie să se piardă din vedere complexitatea „dat-ului” social, faptul că este format din numeroase elemente ce aparțin atât lumii materiale cât și celei spirituale. Elaborarea dreptului nu trebuie redusă doar la

In order to surpass this situation, theorists propose firstly a “reconstruction” of the law, a re-founding of the juridical universe (Goyard-Fabre, 1998, pp. 187-188).

We ascertain that this new vision should dominate the legislative activity, that it should begin from deciphering the particularities of every level of the social existence to identifying its functions and the connection and correlation of the imperatives of the human conduct in each compartment of the human existence. All these require first of all as efficient a use of public policies and not just, so that there can be a proper scientific research of the social realities, more precisely the juridical decision must be based on complexity. In this sense, I. Vida shows us that “the fundamental rule of a complex analysis must lead to the harmonization of the individual conduct in order to achieve the common goals of the inhabitants, to the sacrifice of individualism which affects the certainty of living in common within the human collectiveness or which affects the tranquility and security of community life” (Vida, 2006, p. 34).

The author specifies further that “the problematic of reaching a complex decision pertains to the technical side of the legislative field. Within its framework, it is necessary to establish which problem shall be regulated; what follows is its inclusion in the multitude of possible plans; in this way, what follows is establishing the juridical solution for every plan; finally, there is the correlation of juridical solutions, in order to obtain a just and legal solution, capable of meeting the requirements of the juridical security” (Vida, 2006, p. 34).

3. Conclusions

In conclusion, we ascertain that the activities of constructing the law should be simultaneously both an intellectual as well as a determined undertaking. We must not lose sight

determinarea sa socială pentru că se ajunge la o înțelegere eronată a legăturii dintre acțiunea de condiționare socială și cea de construire rațională a dreptului, creându-ne imaginea unui legiuitor pasiv, care nu face altceva decât să copieze realitățile sociale, fără să fie capabil să răspundă de rezultatele activității sale de reglementare. Pe de altă parte, legiferarea realizată fără a recunoaște existența „dat-ului social” este de natură a crea o normă juridică nedreaptă și arbitrară, iar legiuitorul ar apărea ca un stăpân absolut asupra destinului oamenilor, ceea ce nu poate fi acceptat.

BIBLIOGRAFIE:

1. Banciu, Dan, 1995, “Sociologie juridică” (Ed. Hyperion, București).
2. Craiovan, Ion, 2010, “Filosofia dreptului sau dreptul ca filosofie” (Ed. Universul Juridic, București).
3. De la Marnierre, E. S., 1976, “Elements de methodologie juridique” (Librairie du Journal de Notaires et des Avocats, Paris).
4. Djuvara, M., 1999, “Teoria generală a dreptului. Drept rațional, izvoare și drept pozitiv” (Ed. All Beck, București).
5. Génys, François, 1914, “Science et technique en droit privé positif”, Tome I, (Recueil Sirey, Paris).
6. Génys, François, 1915, “Science et technique en droit privé positif”, Tome II, (Recueil Sirey, Paris).
7. Génys, François, 1921, “Science et technique en droit privé positif”, Tome III, (Recueil Sirey, Paris).
8. Grigore, Mihai, 2009, “Tehnică normativă” (Ed. C.H. Beck, București).
9. Goyard-Fabre, Simone, 1998, “Le Droit et la société d'aujourd'hui”, in vol. Penser la justice, Mafpen de Toulouse, C.R.D.P. Midi-Pyrénées.
10. Habermas, Jürgen, 1992, Faktizität und Geltung. Beiträge zur Diskurstheorie des Rechts und des demokratischen Rechtsstaates.
11. Mihalcea, Ion, 2000, “Valențele creatoare ale tehnicii dreptului” (Ed. Conphys, Râmnicu Vâlcea).
12. Popa, N., 1983, “Prelegeri de sociologie juridică” (Tipografia Universității București).
13. Popa, N., 1998, “Teoria generală a dreptului” (Ed. Actami, București).
14. Popa, Vasile and Ion Drăgan, Lucian Lepădat, 1999, “Psiho-sociologie juridică” (Ed. lumina Lex, București).
15. Savigny, Fr., 2006, “De la vocation de notre temps pour la législation et la science du droit” (Presses

of the complexity of the social “given” and the fact that it is formed of numerous elements that belong to both the material and the spiritual world. The development of the law should not be limited only to its social determination because thus we misunderstand the relation between the action of social conditioning and that of rationally creating law, and thereby create the image of a passive legislator, who does nothing but copy social realities, without being capable of answering for the results of his regulating activities. On the other side, lawmaking without acknowledging the existence of the “social given” can by its nature create an unjust and arbitrary juridical norm, and the legislator would seem like the absolute master over the destiny of man, which cannot be accepted.

Universitaires de France, Paris).

16. Savu, Iuliana, 2007, “Introducere în drept” ed. a-2-a (Ed. Fundației România de Măine, București).

17. Villa, Vittorio, 1994, “La science juridique entre descriptivisme et constructivisme”, in P. Amselek (dir.), “Theorie du droit et science” (Presses Universitaires de France, Paris).

18. Vida, Ioan, 2006, ” Legistica formală”, ediția a-III-a (Ed. Lumina Lex, București).